

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
«ЛЮДИНА І НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ»

Обсяг:	3 кредити ЄКТС / 90 годин
Семестр, рік	семестр 5, рік навчання - 3
Дні, час, місце:	згідно з розкладом
Викладач:	Тригуб Валентина Іванівна; кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру Ожован Олена Олександрівна, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний тел.	+38 (067) 936-2321
Е-mail:	grunt.ggf@onu.edu.ua
Робоче місце	Одеса, пров.Шампанський, 2 геолого-географічний факультет, кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру (каб. 63, 64)
Консультації	Очні консультації: 1 год., понеділок, 15.00-16.00 Онлайн-консультації: ZOOM, за попереднім узгодженням часу в групі Telegram

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: група в Telegram, консультації за розкладом

e-mail: grunt.ggf@onu.edu.ua

телефон: +38 (067) 936-2321

соціальні мережі: Telegram

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни є система наукових знань про взаємодію природи і людини, спрямованих на збереження і поліпшення навколишнього природного середовища шляхом розумного втручання, а не руйнування його в процесі нераціонального використання; вивчення сучасного впливу людської діяльності на екологічний стан навколишнього середовища.

Пререквізити навчальної дисципліни. Навчальний курс «Людина і навколишнє середовище» пов'язаний із наступними навчальними дисциплінами: «Біогеографія з основами екології», «Основи геоекології та сталого розвитку та ін.

Постреквізити навчальної дисципліни.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни є в переліку вибіркових природничо-екологічної направленості.

Мета курсу – забезпечити розуміння існування тісного взаємозв'язку географічної оболонки Землі і людського суспільства; сформувані екологічний світогляд.

Завданнями навчальної дисципліни є: формування у студентів знань щодо оптимального існування людини в екологічно безпечному навколишньому середовищі та збереження генофонду людської популяції.

Очікувані результати.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

знати:

- визначення та зміст ключових понять та термінів;
- загальні закономірності взаємодії людини на довкіллям;
- проблеми антропогенного забруднення екосистеми;
- напрями раціонального використання навколишнього середовища;
- напрями збереження середовища існування людини;
- глобальні екологічні проблеми сучасності та шляхи їх подолання;

вміти:

- виявляти головні екологічні проблеми України загалом та Одещини зокрема;
- здійснювати статистичну оцінку небезпечних і шкідливих чинників для життя людини;
- аналізувати та оцінювати негативний вплив на здоров'я чинників довкілля;
- здійснювати оцінку ризиків для здоров'я населення від забруднення довкілля та прогнозувати можливі зміни у стані здоров'я людини;
- вміти застосовувати набуті знання у вирішенні конкретних ситуацій у професійній діяльності.

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання:

Курс складається з лекцій (20 год.) та практично-семінарських занять (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практично-семінарських заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета здобувачами освіти. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентацій); практичні (практичні роботи); самостійна робота (робота з підручником під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Сучасні уявлення про біосферу.

Тема 1. Зміст поняття про біосферу.

Тема 2. Структурні одиниці біосфери. Екосистеми.

Тема 3. Жива речовина та її роль в біосфері.

Тема 4. Кругообіг речовин у екосистемах.

Змістовий модуль 2. Проблема антропогенного забруднення навколишнього природного середовища.

Тема 5. Антропогенне забруднення атмосферного повітря та його негативні екологічні наслідки.

Тема 6. Антропогенне забруднення природних вод та його негативні екологічні наслідки.

Тема 7. Антропогенне забруднення ґрунтового покриву та його негативні екологічні наслідки

Тема 8. Радіоактивне забруднення біосферних середовищ.

Тема 9. Чинники деградації довкілля та шляхи екологізації природокористування.

Перелік основної рекомендованої літератури

1. Василенко І.А., Трус І.М., Півоваров О.А., Фролова Л.А. Екологія людини. Дніпро: Акцент ПП, 2017. 183 с.

2. Вембер В.В. Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять та виконання самостійної роботи з курсу «Екологія людини». К., 2012. 94 с.
3. Залеський І. І., Клименко М. О. Екологія людини: Підручник. Рівне : НУВГП, 2013. 385 с.
4. Мальований М.С., Леськів Г.З. Екологія та збалансоване природокористування. Стереотип.вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 316 с.
5. Протасов О.О. Біогеоміка. Екосистеми світу в структурі біосфери. Київ : Академперіодика, 2017. 382 с
6. Соломенко Л.І., Боголюбов В.М., Волох А.М. Загальна екологія : підручник. 2- ге вид. випр. і доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 352 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання практичних робіт та виконання індивідуальних завдань

Форми і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль – залік.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Рівень знань студента з кожного модуля оцінюється за 100 – бальною шкалою. Наведена таблиця визначає питому вагу оцінки з кожного модуля у загальній оцінці по дисципліні.

Поточний контроль									Контрольна роботи за змістовим модулем 1-2*	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	20	100
6	8	8	8	10	10	10	10	10		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

*Підсумковий контроль (контрольна робота) за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення всього навчального матеріалу (змістовних модулів 1-3). Тестові письмові завдання для модульної контрольної роботи складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу навчального курсу. За кожен правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Самостійна робота студентів.

Включає роботу з друкованими джерелами (підручниками, навчальними посібниками, нормативними документами), самостійне вивчення питань згідно програмі. Потребує від здобувачів вищої освіти самостійного вивчення, закріплення й поглиблення раніше здобутих і нових знань. Здобувачі вищої освіти повинні опрацювати теми, що заплановані для самостійної роботи:

Контроль СР відбувається у вигляді тестів, контрольних робіт, переліку обов'язкових ситуаційних завдань. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У разі відсутності на контрольному заході, його можна перездати у час планової консультації. Перелік питань до підсумкового контролю міститься у робочій програмі дисципліни, яка розміщена на сайті факультету та у Google Class.

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти та лектор повинні дотримуватися академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
<http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання поточного та підсумкового контролю; повторне проходження оцінювання; призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо).

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов'язкове; запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються. Поважною причиною відсутності на заняттях вважається хвороба, що підтверджується довідкою від лікаря (лікарняним листом).

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшета або іншого пристрою з доступом до інтернет-мережі під час лекції або практичного заняття у випадках роботи з інформаційними джерелами та їх обговоренням (визначається лектором).

Поведінка в аудиторії: ділова та одночасно творчо-емоційна атмосфера на лекціях та практичних заняттях, під час контрольних заходів – зосереджена, без розмов та відволікань.